

T.a.v. de vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20018
2500 GA Den Haag

Amsterdam, 12 december 2014

Betreft: Algemeen Overleg Maatschappelijke Opvang en zwerfjongeren 17 december 2014

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 17 december a.s. debatteert u met de staatssecretaris van VWS onder over de Maatschappelijke Opvang en zwerfjongeren. Stichting Zwerfjongeren Nederland (SZN) wil ter voorbereiding aan dit debat een aantal zaken onder uw aandacht brengen.

Waar het zwerfjongeren aangaat sluit Stichting Zwerfjongeren Nederland zich aan bij de brief van de Federatie Opvang: ook zwerfjongeren ervaren de gemeente als een administratief doolhof als zij zich willen inschrijven in de Basisregistratie Personen, een uitkering aanvragen, aanmelding voor schuldhulpverlening etc.

Ook als het gaat om woningen sluiten we ons aan bij het verzoek van de Federatie Opvang. Er is een groot gebrek aan betaalbare huisvesting voor dakloze jongeren. Dakloze jongeren blijven hierdoor langer in de opvang hangen en zijn veelal afhankelijk van onbetrouwbare particuliere 'huisjesmelkers'. Dit brengt onzekerheid met zich mee.

Wij juichen een investeringsprogramma goedkope huisvesting voor jongeren toe.

Speerpunten Van de Straat

SZN heeft samen met de Federatie Opvang, Kamers met Kansen en met ondersteuning van Skanfonds het mobilisatieprogramma 'Van de Straat' ontwikkeld.

Samen met professionals en jongeren zelf zijn er speerpunten opgesteld waar we doorbraken op wil bereiken: goede overgang jeugdzorg 18- / 18+, onderwijs op maat: geen jongere buitenspel, voorkomen van schulden: Jongerenperspectiefpolis, Housing First jongeren. Kortom het versterken van een (corporate) netwerk rondom jongeren waar wonen, leren en werk in is geborgd.

Van de Straat is verheugd dat de staatssecretaris positief heeft gereageerd op onze vraag om een stimuleringsprogramma Housing First jongeren en toegezegd heeft te willen inzetten op een verdere verkenning van de toepasbaarheid van Housing First voor jongeren.

Onderzoeksprogramma 18min/18plus en zwerfjongeren

Nederland staat aan de vooravond van de transitie jeugdzorg. Vanwege de knip in de jeugdzorg vervallen veel jongeren na hun 18^e in een zwervend bestaan. Maar liefst 60% van de zwerfjongeren hebben een achtergrond in jeugdzorg. Wij hopen met de decentralisatie van jeugdzorg naar gemeenten natuurlijk dat gemeenten de stelselwijziging jeugd als een kans zien om jongeren een goede overgang te bieden naar volwassenheid en jongeren die op hun 18^e de jeugdzorg verlaten niet in de kou laat staan.

In de informatiekaart leeftijdsgrenzen 18-/18+ benoemt het ministerie van VWS veel goede aanbevelingen aan gemeenten. In het praktijkexperiment 18min/18plus dat Van de Straat in opdracht van VWS uitvoert horen we ontwikkelingen en initiatieven dat gemeenten actie ondernemen om beleid en voorzieningen aan elkaar te verbinden.

Maar we staan nog maar aan het begin van de nieuwe veranderingen en we weten niet hoe dit alles op langere termijn zal uitpakken voor jongeren. SZN verzoekt daarom een onderzoeksprogramma op te starten rond de overgang 18min/18plus. Door de zorggebruikers in de leeftijdsgroep 16 tot 23 jaar van een aantal lopende en startende gemeentelijke praktijken gedurende 3 jaar te volgen. Zodat gemeenten en voorzieningen, we hier met zijn allen iets van kunnen leren.

Zou u de staatssecretaris willen vragen om het initiatief te nemen voor een meerjarig onderzoeksprogramma naar de nieuwe situatie jeugdzorg en overgang naar volwassenzorg waarbij tevens ook een bundeling gemaakt wordt van wat er nu al bekend is binnen de verschillende onderzoeksinstituten op gebied van jeugd en zwerfjongeren?

Schulden en toekomst:

We weten uit een aantal inventarisaties die onderdeel waren van andere onderzoeken dat schulden voor veel zwerfjongeren een problematische vorm heeft aangenomen en dat die schulden hen ook weerhoudt te werken aan hun toekomstperspectief. Het bemoeilijkt het volgen van onderwijs, het vinden en houden van een baan en het vinden van woonruimte. Vaak zijn de schulden buiten hun directe schuld ontstaan en in alle gevallen ontbreekt aflossingscapaciteit en maken schulden deze jongeren nog kwetsbaarder. Dit nijpende probleem vraagt aan alle kanten om oplossingen te zoeken.

Een van de speerpunten binnen Van de Straat is het voorkomen van schulden. Een doorbraak op dit punt kunnen we niet alleen. Innovatieve oplossingen zijn nodig. Bijvoorbeeld initiatieven waarbij de schulden worden afgekocht in ruil voor het werken aan toekomstperspectief door de jongeren zelf. Schuld als leergeld!

Daarnaast zijn er voor jongeren teveel manieren om schulden op te laten lopen. Om te beginnen de zorgverzekering. Schulden aan de zorgverzekering staan op nr. 1. Als je al schulden hebt verdwijnt de zorgtoeslag rechtstreeks in een 'rood gat'. Wij stellen voor om terug te keren naar een oude regeling die goed werkte: betaling van de zorgtoeslag direct aan de zorgverzekering. Dit voorkomt schulden, jongeren zijn verzekerd en het Zorginstituut Nederland hoeft de schulden niet op de jongeren te verhalen.

Wilt u de staatssecretaris verzoeken om samen met de belastingdienst, Zorginstituut Nederland en met zijn collega's van het ministerie van Financiën de mogelijkheid te

*onderzoeken om deze oude oplossing die goed werkt opnieuw in te voeren.
Ook ontbreekt degelijk onderzoek, specifiek naar (zwerf)jongeren en schulden, die het moeten stellen zonder back up van ouders.
En stimuleringsmaatregelen die innovatieve oplossingen aanjagen zijn ook welkom!*

Van 'plof-participatie' naar duurzaam participeren

Gemeenten zijn duidelijk zoekende naar een goede manier om ervaringsdeskundigen te betrekken bij het werk van de gemeente. Het gevolg hiervan is dat veel jongeren het afgelopen jaar zijn "overvraagd". Veel gemeenten organiseerden eigen pizzabijeenkomsten of rondetafelgesprekken en nodigden hiervoor jongeren uit zorginstellingen uit de eigen regio uit. Vaak werd jongeren tijdens deze avonden gevraagd advies uit te brengen over dikke beleidsdocumenten die veel vaktaal bevatten. Vervolgafspraken werden zelden gemaakt. Gevolg: jongeren voelen zich niet serieus genomen. Het woord plofparticipatie werd zelfs genoemd. "We mogen alleen langskomen zodat de gemeente kan afvinken dat ze met jongeren hebben gepraat over hun plannen". Volgens jongeren een gemiste kans, omdat juist nu zo geprofiteerd kan worden van de kennis van ervaringsdeskundigen. "Praat in plaats van met dure adviesbureaus gewoon eens met ons". Mits op de juiste wijze gefaciliteerd kunnen jongeren een zeer grote bijdrage leveren en zijn zij ook in staat beleidsplannen te becommentariëren. Bovendien kunnen jongeren zeer creatief meedenken over bezuinigingen.

Jongeren van het JeugdWelzijnsBeraad en jongeren van United Voices (platform voor en door jongeren Stichting Zwerfjongeren Nederland) maken zich dermate zorgen dat zij de handen ineen sloegen en samen een oplossing bedachten om het tij te keren. In dit plan werken jongeren uit jeugdzorg en jongeren uit de maatschappelijke opvang samen aan inspraak bij hun gemeenten. Vraag nu is echter wie gaat dit ondersteunen? Nu bij iedere gemeente afzonderlijk aankloppen is geen optie en op zijn beloop laten werkt versnippering van jongerenparticipatie in de hand. Wij willen dan ook voorstellen dat in deze overgangsjaren de inspraak door de landelijke overheid en de gemeenten (lees VNG) gezamenlijk worden bekostigd.

Zou u de staatssecretaris willen vragen om in deze overgangssituatie / beginjaren van jeugdzorg naar gemeenten de verantwoordelijkheid te nemen voor het op gang brengen van participatie van jongeren in gemeenten en zo mogelijk dit onderwerp te bespreken de VNG om zich gezamenlijk hard te maken voor het faciliteren van jongerenparticipatie.

Mocht u vragen hebben over deze brief, dan kunt u contact met mij opnemen h.masuger@zwerfjongeren.nl of 06-44490221.

Hoogachtend,

Hella Masuger
Directeur SZN